

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2020–2021**

**Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE**

Testul 15

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

I. TÉTEL (60 pont)

A.

1. Explicit informații vizualizării a szövegből. Helyes válasz: b. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. **5 pont**
2. Rövid válasz megfogalmazása a következő, szövegből vett információk alapján: „A legelső próbálkozók között mindjárt találunk egy magyart is, LUDVIG EDÉT (1870–?), akiről sajnos igen hiányos életrajzi adatok állnak rendelkezésünkre. Azt tudni róla, hogy műlakatos szakmáját Pesten tanulta, majd először Bécsbe, azután Berlinbe, végül Párizsba vándorolt. Itt készítette el 1896-ban helikopterének modelljét. A francia szaklapok nagy elismeréssel írnak munkásságáról.” **5 pont**
3. A kiemelt nyelvi elem jelentésmódosító szerepének azonosítása. Helyes válasz: a **5 pont**
4. Egyenes következtetések levonása a szövegből vett információk alapján. Helyes válasz:

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. A helikopterek kifejlesztésében egyetlen magyar sem vett részt.		X
b. A repülőgépen nincsenek kormányfelületek.		X
c. Ludvig Ede halálának évét nem ismerjük.	X	
d. A L'Aéroplane egy francia helikopter neve.		X
e. A Ludvig Ede tervezte helikopternek két szárnya van.	X	

5 pont

5. Összetartozó információk kapcsolása. Minden betűjel helyes társítása 1 pontot ér. Több helytelen jelölés esetén a válasz érvénytelen. Helyes válasz:

1.	c
2.	a, d
3.	b

4 pont

6. A köznapi szövegek valóságvonatkozásainak megfigyelése, szövegtömörítés a lényeg/fő gondolat kiemelésével és átfogalmazásával, információk azonosítása a szöveg alapján. Lehetséges válasz: A helikopter egy megbízható, a mérnökök és a konstruktörök munkája során az évek során egyre tökéletesebbé váló repülőeszköz. Története nagyon rég kezdődött: már Leonardo da Vincit is foglalkoztatta a légszavaras szerkezet ötlete. A legnagyobb kihívást a helikopter stabilizálása okozta, de nehézségeket okozott az is, hogy a helikopteren nincsenek kormányfelületek. A mai helikopterek feltalálói között magyarokat is találunk, például Ludvig Edét, akiről nem sokat tudunk. Az ő nevéhez fűződik a csapkodószárnyú helikopter modellje, egy igen könnyű vázú, összesen négy légszavart tartalmazó légi jármű, amelyek közül a vertikális csavarok a gép emelésére szolgáltak, a horizontálisok előre vagy hátra vitték a gépet. Érvényes, a szöveg megfelelő információit

felhasználó, teljes válasz – 6 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 5 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérelt a válaszadásra – 1 pont. **6 pont**

B.

1. A modalitás kifejezésének nyelvi repertoárja: beszédszándékok és beszédaktusok. Tényközlés átalakítása a megadott beszédszándék/ modális tartalom kifejezésére alkalmas mondatra. Minden helyes mondat 1 pontot ér. Lehetséges válaszok:

- Tagadást fejezzen ki: A csavarok nem ellentétesen forognak.
- Utasítást fejezzen ki: A csavarok forogjanak ellentétesen!
- Fogalmazzon meg bizonytalanságot az információ helytállóságával kapcsolatban: A csavarok talán ellentétesen forognak.
- További információra kérdezzen rá: A hátsó csavarok forognak ellentétesen? **4 pont**

2. Több esemény/jelenet nyelvi megjelenítése, a mondat egész jelentése és a mondatok összefüzési módja közötti kapcsolat. Összetett mondat, kötőszók. Minden helyesen megfogalmazott mondat 2 pontot ér. Lehetséges megoldások:

- a. Gondot okozott a helikopter stabilizálása, ugyanis a pörgő emelőlégcsvár igyekszik elfordítani a gépet. / a helikopteren nincsenek kormányfelületek.
- b. A Gondot okozott a helikopter stabilizálása, ezért valamilyen módon meg kellett oldani a légcsvár okozta problémát.
- c. Gondot okozott a helikopter stabilizálása, de néhányan, köztük Ludvig Ede igyekeztek ezt megoldani. **6 pont**

3. Jelentés és kontextus. Jelentéstani kapcsolatok: polisziémia. Minden helyes mondat 2 pontot ér. Lehetséges válaszok:

Múlt idejű ige	Melléknévi igenév
Leonardo da Vincinek több repülő alkalmatlanságot ábrázoló rajza is fennmaradt .	<i>Már Leonardo da Vinci fennmaradt rajza is közt is találunk egy hasonló légi járműre utaló vázlatot.</i>
<i>Brancher úr bemutatta egy csapkodószárnyú helikopter modelljét, amelyet Ludvig Ede úr szerkesztett.</i>	Ez egy jól szerkesztett szöveg.

4 pont

4. Jelentés és kontextus. Jelentéstani kapcsolatok: polisziémia. Minden helyes válasz 1 pontot ér. Lehetséges válaszok: *Igen*, hallottam már Ludvig Edéről. A haját *átfogó* kis szalag kék volt. Ebben az elülső, elkerített részben él a sok *szárnyas*. Ez alatt a *kormányzás* alatt minden megoldódik. Kriszta másodállásban *modell*. **5 pont**

5. Események, körülmények és résztvevők leképeződése a mondat egységeire. Az ige alanyi vonzata: alanyi szerepű főnévi csoport. Minden helyes aláhúzás 2 pontot ér. Helyes válaszok: A hasonló ötletre jutott műszaki alkotók a 19–20. század fordulóján kezdtek hozzá az efféle tervek megvalósításához. A legnagyobb nehézséget elsősorban a helikopter stabilizálása okozta. Ludvig Edéről sajnos igen hiányos életrajzi adatok állnak rendelkezésünkre. **6 pont**

6. Összetett mondat. Mellérendelés és mellérendelő mondat, alárendelő mondat: ok-okozati viszony. Helyes válasz: c **5 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Lehetséges válaszok:

- a. Neve: Szimati Szigfrid
- b. Foglalkozása: világhíres nyomozó
- c. Azért hord magával fürdőkádát, hogy azonnal megfürödhessen, amikor leizzad a túlzott nyomozástól.
- d. Az iskola udvarán ismerjük meg.
- e. Fekete Andor ügyén dolgozik.
- f. Lökhatásos helikopteren utazik. **6 pont**

2. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Lehetséges válasz: Csavcsavar Szimati Szigfrid gépkutyája. Ő az, aki a tolltartóból vett szagminta alapján a tolltartó tulajdonosához, Fekete Andorhoz vezeti a nyomozót. **3 pont**

3. Explicit és implicit információk, gondolatok értelmezése. Lehetséges válasz: A detektív érdeklődését felkelti az ügy, ezért nagyon elszántan fog neki a nyomozásnak. Az ügyet „hallatlanul titokzatosnak” tartja, hiszen Fekete Andort – minden erénye ellenére (vállas, jóképű, színtízes tanuló; ő a legerősebb, ő legjobb futó és ő a legjobb focista) – nem veszik be a csapatba. Ráadásul még gúnynevet is aggatnak rá: az egész iskola Fekete Undornak nevezi. Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 6 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 5 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **6 pont**

4. Témához való igazodás:

- Az események részletező, kifejtett bemutatása (a történet lehetséges folytatásának felvázolása) – 3 pont, a megadott téma részleges bemutatása – 2 pont, kísérlet a megadott téma bemutatására – 1 pont.
- A szöveg információira való utalás – 2 pont.
- Az elbeszélő szöveg sajátosságainak minél pontosabb követése (események időrendben való bemutatása, egyes szám első személyű elbeszélés, elbeszélői nézőpont, elbeszélés hangneme, ritmusa stb.) – 5 pont; az elbeszélő szöveg sajátosságainak részleges betartása – 3 pont.
- Nyelvi megformáltság, helyesírás: 0–1 hibatípus – 5 pont, 2–3 hibatípus – 3 pont, 4–5 hibatípus – 1 pont, több mint 5 hibatípus – 0 pont **15 pont**

A javítókulcs nem tartalmazza az összes lehetséges helyes választ. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő érvényes válasz maximális pontot ér.